

Klagomål till byggnads- och miljönämnden angående nedskräpade gårdar och myndighetens verksamhet

BYMIN 13.02.2025 § 4
1043/11.03.03/2024

Beredning

Miljöchef Heidi Lyytikäinen, tfn 0440 555 373, miljövårdsinspektör Maud Östman, tfn 0440 555 413 och miljöövervakare Veera Männikkö, tfn 040 843 73 67.

En invånare i staden (i fortsättningen "invånaren") inlämnade 28.12.2024 med stöd av 134 § i avfallslagen ett skriftligt anhängiggörande som gäller tillsynen av två gårdar (i fortsättningen "fastighet A" och "fastighet B") i Nedrestadens område i Lovisa. I anhängiggörandet krävs det att nämnden tar ställning till ärendet och sköter miljöolägenheten i enlighet med gällande normer. Dessutom rekommenderas det att nämnden reder ut om miljöchefen försummat sina uppgifter och av vilken orsak.

Behandling av ärendet 2020–2024

Ärendet i fråga aktualiserades 17.8.2020 då invånaren var i kontakt med miljövården om två gårdar i Nedrestaden (fastigheterna A och B). Enligt invånaren var gårdarna nedskräpade och osnygga av skrotbilar och annat avfall. Gårdarna inspekterades från gatan 19.8.2020 och i samband med detta konstaterades det att det för ingendera fastighetens del förekom behov av att ingripa, men situationen följs dock upp. Efter detta har läget konstaterats vara stabilt under "förbikörningar" som relaterar till andra inspektioner och fortsättningsvis sådan att det inte kräver åtgärder för någondera fastighetens del.

30.5.2022 uppmanade invånaren per telefon miljövårdsinspektören att ingripa i situationen på fastighet A.

Invånaren skickade 23.9.2024 ett e-postmeddelande till miljövården. I e-postmeddelandet krävdes det att man utan dröjsmål vidtar åtgärder som krävs i lag gällande fastighet A. Enligt invånaren har i årtal bilar, skrotbilar och båtar förvarats på gården och parkerade vid gatan. Dessutom kritiserades skicket av byggnadens fasad och staket i e-postmeddelandet.

Miljövårdsinspektören och miljöövervakaren besökte platsen 26.9.2024. På basis av besöket konstaterades det att gården på fastighet A inte är nedskräpad på sätt som avses i 72 § i avfallslagen och under besöket fanns det inte på gården fordon som med stöd av 5 § i avfallslagen kunde klassificeras som avfall. Underhålls- och reparationsarbeten av byggnaden och staketet pågick. Det konstaterades också att miljövårdsmyndigheten inte kan ingripa i parkering av bilar längs gata.

Utifrån gjorda observationer och slutledningar informerades invånaren 26.9.2024 som i sitt svar 26.9.2024 ifrågasatte tjänsteinnehavarnas tolkning. Miljöchefen konstaterade i sitt svar 2.10.2024 att miljövårdsmyndigheten inte har lagstadgade möjligheter att ingripa i ärendet.

En motsvarande e-postdiskussion fördes även med en annan person (i fortsättningen "fritidsinvånaren" 2–4.10.2024, även den gällande fastighet A. Fritidsinvånaren skickade 2.10.2024 per e-post ett klagomål, som till stor del, men översatt till finska, har samma innehåll som e-

postmeddelandet som invånaren 23.9.2024 skickade. Miljöchefen svarade 3.10.2024 fritidsinvånaren per e-post med samma innehåll som till invånaren. Fritidsinvånaren skickade samma dag ett nytt e-postmeddelande och bilder av objektet som fritidsinvånaren tidigare tagit av objektet. Samtidigt ifrågasatte fritidsinvånaren ägandet av sex bilar och parkeringen av bilar framför huset eller vid gatan.

Invånaren skickade 7.11.2024 ett e-postmeddelande där hen berättar att en skrotbil flyttats till andra sidan gården och att antalet bilar fortsättningsvis är stort. I svaret som miljöchefen skickade 13.11.2024 konstaterades det att det inte finns lagstadgade möjligheter till att ingripa i parkeringen av egna bilar på fastigheten. I svaret berättades det att invånaren har rätt att i ärendet göra ett skriftligt anhängiggörande.

I invånarens skriftliga anhängiggörande berättas det att olägenheten förutom av invånaren har tagits upp av fem andra grannar som bor i närheten. Miljövården har dock inte mottagit andra anmälningar om olägenhet utöver dem som ovan nämnts.

Behandling av ärendet i januari 2025

Med anledning av det skriftliga anhängiggörandet utfördes 14.1.2025 inspektioner på fastigheterna A och B av miljövårdsinspektören och miljöövervakaren.

Fortsättningsvis fanns det inga skrotbilar på fastighet A. Under inspektionsbesöket fanns det totalt sex bilar på gården. Av bilarna var fem parkerade på ett asfalterat område och de är alla i de boendes användning. Dessutom fanns det på gården (och har även tidigare funnits) en så kallad projektbil, som det är meningen att ska istandsättas. Denna bil saknar motor. Bilen har flyttats från framgården och täckts med en presenning. På bakgården fanns tre båtar.

På fastighet B fanns en så kallad "reservdelsbil". Bilen kommer att flyttas från fastigheten under våren 2025.

Under inspektionsbesöken konstaterades inget sådant som skulle ha gett upphov eller möjlighet till att med stöd av avfallslagen (eller miljöskyddslagen) ge uppmaningar om.

Definition av nedskräpning

Enligt 72 § i avfallslagen får i miljön inte avfall lämnas, maskiner, anordningar, fordon, fartyg eller andra föremål överges eller ämnen släppas ut så att följden kan bli osnygghet, förfulning av landskapet, minskad trivsel, risk för att människor eller djur skadas eller någon liknande risk eller olägenhet (*nedskräpningsförbud*).

Enligt 5 § i avfallslagen avses med avfall ett ämne eller föremål som innehavaren har kasserat eller avser eller är skyldig att kassera. Enligt 1 § i förordningen om skrotfordon och om begränsning av användningen av farliga ämnen i fordon (123/2015) avses med skrotfordon fordon och deras komponenter som är avfall enligt avfallslagen.

För att fastigheten ska kunna konstateras vara nedskräpad av fordon eller andra föremål ska därför följande kriterier fyllas:

- fordonen och/eller föremålen är kasserade, avses eller är skyldig att kasseras

- fordonen/föremålen har lämnats eller övergivits på fastigheten
- och**
- fordonen/föremålen kan förorsaka osnygghet, förfulning av landskapet, minskad trivsel, fara för skada eller annan fara eller olägenhet som är jämförbart med dem

Angående miljöförmyndighetens tillsynsuppdrag:

Byggnads och miljönämnden godkände 3.2.2022 § 6 miljöförmyndighetens tillsynsplan för 2022–2025. Tillsynsplanen baserar sig på ålägganden i 167 och 168 § i miljöskyddslagen om tillsynens ordnande och planmässighet. Tillsynsplanen för miljöförmyndigheten i Lovisa stad innefattar även en plan som ska upprättas för tillsyn som är avsedd i 124 § i avfallslagen. I tillsynsplanen beskrivs utöver planmässig tillsyn även annan tillsyn som hör till myndigheten.

I tillsynsplanen för miljöförmyndigheten i Lovisa stad beskrivs det i stycket om avfallslagens allmänna tillsyn tillsynen av nedskräpning och osnyggheten av den byggda miljön enligt följande:

”I synnerhet vad gäller nedskräpningsfall utövas tillsynen ofta utifrån anmälningar om olägenhet. De anmälda objekten inspekteras om inspektionen inte bedöms vara uppenbart onödig. Efter inspektionen vidtas tillbörliga fortsatta åtgärder.

Att den byggda miljön är osnygg kan bero på olämplig utomhuslagring, dåligt skötta byggnader eller avfall. Ofta är det fråga om alla dessa på samma gång. Vid tillsynen över efterlevnaden av avfallslagen kan man dock endast ingripa i avfallet. Via markanvändnings- och bygglagen kan man närma sig frågan på ett mer heltäckande sätt. Det är effektivare att ingripa i den byggda miljöns osnygghet som ett tillsynsärende enligt markanvändnings- och bygglagen. Den byggda miljöns osnygghet hör huvudsakligen till byggnadstillsynens ansvarsområden. Då det gäller den byggda miljön ingriper miljöförmyndigheten i praktiken i avfallskomponenter som kan orsaka förorening av miljön. Sådana är i synnerhet farligt avfall. Dessa avfallskomponenter kan kräva snabbare åtgärder än den övriga städningen av området.”

Enligt 167 § i miljöskyddslagen ska tillsynen basera sig på miljörisker och tillsynsmyndigheten får ställa sina uppgifter i angelägenhetsordning om det är nödvändigt för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna. I stycke 7.3. i tillsynsplanen beskrivs prioriteringen av de lagstadgade tillsynsuppdragen (inklusive avfallslagen) bland annat enligt följande:

”Alla lagstadgade uppgifter kan inte skötas utan dröjsmål och därför är man tvungen att prioritera uppgifterna. På grund av den lagstadgade karaktären av miljöförmyndighetens uppgifter är det inte möjligt att helt lämna bort något delområde. Prioriteringen görs så att behandlingen av de ärenden som ur miljöförmyndighetens synvinkel är mest betydande inte fördröjs onödigt mycket.

Tillsynen prioriteras enligt följande:

Brådskande och akuta tillsynsfall

- *Sådana situationer klassificeras som mest brådskande där allvarlig fara för hälsan eller miljön kan förorsakas av en miljöskada, funktionsstörning i en anläggning eller av någon annan motsvarande situation.*
- *Man reagerar så fort som möjligt då det föreligger risk för irreversibel skada för miljön, hälsan eller egendom eller då skadorna på grund av dröjsmål kan förstöras eller tillsynen försvåras.*
- *Tillsynens brådskandegrad förhöjs om det är fråga om ett grundvattenområde eller om det bildas betydande mängder farligt avfall.*

Aktualiseringsärenden

- *Skriftliga anhängiggöranden och ärenden som myndigheten själv anhängiggjort behandlas med beaktande av anhängiggörandets brådskandegrad i den ordning den inkommit.*
- *Som mest brådskande behandlas de tillsynsärenden som berör*
 - *verksamhet på grundvattenområde*
 - *betydande mängd farligt avfall*
 - *omfattande olägenheter eller sådana olägenheter där det finns en risk för att olägenheten sprids*
 - *mycket betydande trivselolägenhet eller olägenheter som relaterar till människors hälsa.*

Begäran om åtgärd

- *Sådan begäran om åtgärd tas för behandling som berör objekt för regelbunden tillsyn, eller om det är uppenbart att ärendet kräver myndighetens eget anhängiggörande.*
- *Skadeanmälningar som bedömts vara ringa registreras, men de tas för behandling endast av skriftligt anhängiggörande av offret för skadan eller av någon annan särskild orsak.”*

Miljövårdens tillsynsplan 2017–2021 (byggnad- och miljönämnden 29.6.2017 § 46) var betydligt snävare i beskrivningen av prioriteringen av tillsynsuppdrag. Prioriteringen var dock i praktiken då densamma som i den för närvarande gällande tillsynsplanen. Utfallet av tillsynen för 2020 och prioriteringen av uppdragen beskrevs i miljövårdsmyndighetens tillsynsberättelse (byggnads- och miljönämnden 4.2.2021 § 5, bilaga 1_2).

Fastighet A / uppfyllandet av definitionen för nedskräpning

På fastighet A fanns under tidsperioden 8/2020–1/2025 ett varierande antal bilar. Som högst fanns det totalt cirka 8–9 bilar. Bilarna var i fastighetsägarens ägo, de var parkerade på gården och då i regel på asfalterat område. En del av bilarna var tidvis parkerade också vid gatan. På gården lagras inte skrotbilar eller andra föremål som klassas som avfall.

På gården finns en så kallad projektbil som syftet är att istandsätta. Denna bil saknar motor. Bilen är flyttad från framgården från synhåll och är täckt med en presenning.

På gården repareras vid behov egna bilar. Reparationen av bilar görs på ett tätt underlag. I samband med besöken till fastigheten observerades inte att reparationer av bilar skulle ha gjorts på ett sätt som skulle kunna förorsaka konsekvenser som är förbjudna i miljöskyddslagen, till exempel förorening av marken.

Fastighet A är inte nedskräpad på sätt som avses i 72 § i avfallslagen.

Miljövården har ingen lagstadgad rätt att ingripa i parkering på gatan. På gatan i fråga har parkering inte begränsats.

Fastighet B / uppfyllandet av definitionen för nedskräpning

På fastighet B fanns under tidsperioden 8/2020–1/2025 ett etablerat antal bilar, det vill säga högst 6 st. Tre av bilarna var parkerade vid gatan.

Reservdelsbilen var på gården under hela nämnda tid. Bilen klassificeras i sitt nuvarande skick som skrot och den kommer därför att under våren 2025 föras till ett behörigt mottagningsställe.

På gården finns i någon mån diverse föremål som dock inte kan klassificeras som avfall.

Fastighet B är inte nedskräpad på sätt som avses i 72 § i avfallslagen.

Miljövården har ingen lagstadgad rätt att ingripa i parkering på gatan. På gatan i fråga har parkering inte begränsats.

Tjänsteinnehavarnas verksamhet

Tillsynen av avfallslagen och nedskräpning hör till miljövårdsinspektörens och miljöövervakarens uppgifter. Miljövårdsinspektören har över 30 års erfarenhet av avfallslagens och miljövårdens tillsynsuppgifter och har under sin karriär inspekterat och utfört tillsyn över minst mer än hundra nedskräpade objekt samt bilverkstäder. Miljövårdsinspektören har en gedigen sakkännedom vad gäller tillsyn av dylika objekt utifrån vilken hon kan bedöma om det på objektet skett sådana försummelser som nämns i avfallslagen eller miljövårdslagen som gör det att miljövårdsmyndigheten ska ingripa i ärendet. Miljöövervakaren har en 2,5 års erfarenhet av miljövårdsmyndighetens och byggnadstillsynens tillsynsuppgifter och hon har inspekterat tiotals nedskräpade eller osnygga gårdar. Miljöchefen har inte haft orsak att ifrågasätta miljövårdsinspektörens eller miljöövervakarens yrkeskunskap eller tolkningar.

I behandlingen av anmälningen om olägenhet iaktogs miljövårdens tillsynsplan. Tillsynsplanen som gällde 2020 var betydligt snävare i beskrivningen av prioriteringen av tillsynsuppgifterna. Prioriteringen var dock i praktiken samma som i den nu gällande tillsynsplanen. Olägenhetsanmälningen som invånaren gjorde 2020 klassificerades som ringa och situationen har följts upp. Läget har varit stabilt på båda fastigheterna från 2020 och miljövårdsmyndigheten (eller byggnadstillsynsmyndigheten) har inte haft lagstadgad orsak eller skyldighet att ingripa i verksamheten.

Enligt 134 § i avfallslagen kan ett ärende som avses i 75, 125 eller 126 § i lagen inledas av den vars rätt eller fördel saken kan beröra. Invånarens bostad ligger fågelvägen på cirka 250 meters avstånd från fastighet A och på 400 meters avstånd från fastighet B. Det förekommer inte direkt insyn till någondera fastighetens gård från invånarens bostad eller gård.

Mötesmaterial:
E-postkorrespondens under tidsperioden 23.9 – 13.11.2024
Inspektionsprotokoll
Fotografier

Bilaga 1:
Klagomål till byggnads- och miljönämnden 28.12.2024

Föredragning

Miljöchef Heidi Lyytikäinen

Förslag

Byggnads och miljönämnden har i egenskap av miljöförvaldmyndighet tagit del av ärendet och utifrån de tillgängliga utredningarna konstaterar byggnads- och miljönämnden att anhängiggörandet inte förutsätter åtgärder enligt 75, 125 eller 126 § i avfallslagen eller andra åtgärder från miljöförvaldmyndighetens sida.

Motiveringar:

I 134 § i avfallslagen har det stadgats för sakägare, så som eventuellt offer för olägenhet, rätt till anhängiggörande. I ett ärende som anhängiggjorts på basis av anhängiggöranderätten ska alltid ett överklagbart beslut fattas.

Enligt 72 § i avfallslagen får i miljön inte avfall lämnas, maskiner, anordningar, fordon, fartyg eller andra föremål överges eller ämnen släppas ut så att följden kan bli osnygghet, förfulning av landskapet, minskad trivsel, risk för att människor eller djur skadas eller någon liknande risk eller olägenhet (nedskräpningsförbud).

I enlighet med 5 § i avfallslagen avses med avfall ett ämne eller föremål som innehavaren har kasserat eller avser eller är skyldig att kassera. Enligt 1 § i förordningen om skrotfordon och om begränsning av användningen av farliga ämnen i fordon (123/2015) avses med skrotfordon fordon och fordonskomponenter som är avfall enligt det som avses i avfallslagen.

För att en fastighet ska kunna konstateras vara nedskräpad av fordon eller andra föremål ska följande kriterier fyllas:

- fordonen och/eller föremålen är kasserade, avses eller är skyldiga att kasseras
- fordonen/föremålen har lämnats eller övergivits på fastigheten och
- fordonen/föremålen kan förorsaka osnygghet, förfulning av landskapet, minskad trivsel, fara för skada eller annan fara eller olägenhet som är jämförbart med dem

Fakta och slutledningar

Utifrån ovan nämnda bestämmelser, inspektionerna och utredningarna den fått i ärendet anser byggnads- och miljönämnden att verksamheten som utgör objekt för anhängiggörandet inte har förorsakat eller förorsakar för fastighet A eller fastighet B sådan nedskräpning som skulle förutsätta utfärdandet av bestämmelser enligt 75, 125 eller 126 § i avfallslagen eller andra åtgärder av miljöförvaldmyndigheten.

Tillämpade rättsnormer

Avfallslagen (646/2011) 5 §, 72 §, 75 §, 125 §, 126 §, 134 §

Statsrådets förordning om skrotfordon och om begränsning av användningen av farliga ämnen i fordon (123/2015) 1 §

Bilaga 1:

Klagomål till byggnads- och miljönämnden 28.12.2024

Beslut

Byggnads och miljönämnden har i egenskap av miljöförvaldmyndighet tagit del av ärendet och utifrån de tillgängliga utredningarna konstaterade byggnads- och miljönämnden att anhängiggörandet inte förutsätter åtgärder enligt 75, 125 eller 126 § i avfallslagen eller andra åtgärder från miljöförvaldmyndighetens sida.

Motiveringar:

I 134 § i avfallslagen har det stadgats för sakägare, så som eventuellt offer för olägenhet, rätt till anhängiggörande. I ett ärende som anhängiggjorts på basis av anhängiggöranderätten ska alltid ett överklagbart beslut fattas.

Enligt 72 § i avfallslagen får i miljön inte avfall lämnas, maskiner, anordningar, fordon, fartyg eller andra föremål överges eller ämnen släppas ut så att följden kan bli osnygghet, förfulning av landskapet, minskad trivsel, risk för att människor eller djur skadas eller någon liknande risk eller olägenhet (nedskräpningsförbud).

I enlighet med 5 § i avfallslagen avses med avfall ett ämne eller föremål som innehavaren har kasserat eller avser eller är skyldig att kassera. Enligt 1 § i förordningen om skrotfordon och om begränsning av användningen av farliga ämnen i fordon (123/2015) avses med skrotfordon fordon och fordonskomponenter som är avfall enligt det som avses i avfallslagen.

För att en fastighet ska kunna konstateras vara nedskräpad av fordon eller andra föremål ska följande kriterier fyllas:

- fordonen och/eller föremålen är kasserade, avses eller är skyldiga att kasseras
- fordonen/föremålen har lämnats eller övergivits på fastigheten och
- fordonen/föremålen kan förorsaka osnygghet, förfulning av landskapet, minskad trivsel, fara för skada eller annan fara eller olägenhet som är jämförbart med dem

Fakta och slutledningar

Utifrån ovan nämnda bestämmelser, inspektionerna och utredningarna den fått i ärendet anser byggnads- och miljönämnden att verksamheten som utgjorde objekt för anhängiggörandet inte har förorsakat eller förorsakar för fastighet A eller fastighet B sådan nedskräpning som skulle förutsätta utfärdandet av bestämmelser enligt 75, 125 eller 126 § i avfallslagen eller andra åtgärder av miljöförvaldmyndigheten.

Tillämpade rättsnormer

Avfallslagen (646/2011) 5 §, 72 §, 75 §, 125 §, 126 §, 134 §

Statsrådets förordning om skrotfordon och om begränsning av användningen av farliga ämnen i fordon (123/2015) 1 §

Bilaga 1:

Klagomål till byggnads- och miljönämnden 28.12.2024

Distribution

Invånaren som anhänggjort ärendet

Till kännedom

Fastigheternas A och B ägare
